

राज्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, कोंकण खंडपीठ यांच्यासमोर माहितीचा अधिकार
अधिनियम २००५ चे कलम १९ (३) अन्वये झालेले द्वितीय अपिल

खुलासा आदेश क्र.१९३०/२०२५ (अपिल क्रमांक : के.आर- १०४३/२०२१)

अपिलार्थी, श्री.स्वप्निल ललित ठाकूर,
ऑफीस नं.८, साईराज बिल्डींग नं.२, श्री मलंग रोड, नांदिवली,
सेंट्रल बँकेजवळ, कल्याण (पूर्व), ता.कल्याण, जि.ठाणे.

विरुद्ध

जन माहिती अधिकारी तथा मुख्यालय सहाय्यक,
उप अधीक्षक भूमी अभिलेख, कल्याण यांचे कार्यालय,
झुंझारराव मार्केट, झुंझारराव इमारत, ३ रा मजला,
धान्य बाजार, कल्याण (प.), ता.कल्याण, जि.ठाणे.

द्वितीय अपिल अर्ज सुनावणीचा दिनांक : २२.०७.२०२१

माहितीचा अर्ज दाखल केल्याचा दिनांक	जन माहिती अधिकारी यांनी दिलेल्या उत्तराचा दिनांक	प्रथम अपिल दाखल केल्याचा दिनांक	प्रथम अपिलीय प्राधिकारी यांनी दिलेल्या निर्णयाचा दिनांक
२५.०९.२०२०	—	३१.१२.२०२०	—

अपिलार्थीस दि.२५.०९.२०२० च्या माहिती अर्जांन्वये मागितलेली सरकारी नियमानुसार किती कालावधी नंतर, सरकारने अधिग्रहण केलेल्या जमिनीची मुदत संपते या माहितीची साक्षांकित प्रत मिळावी. या विषयाची माहिती न मिळाल्यामुळे आयोगास दि.३०.०३.२०२१ रोजी सादर केलेल्या द्वितीय अपिलावर आज दिनांक २२.०७.२०२१ रोजी गुगल मिट (Google meet) ऑप द्वारे ऑनलाईन सुनावणी घेण्यात आली.

सदर सुनावणीस अपिलार्थी उपस्थित आहेत. प्रथम अपिलीय प्राधिकारी अनुपस्थित आहेत. तसेच जन माहिती अधिकारी श्री.सुधाकर भोसले तथा मुख्यालय सहाय्यक, उप अधीक्षक, भूमि अभिलेख, कल्याण उपस्थित आहेत.

अपिलार्थी यांनी सुनावणी दरम्यान विशद केले की, त्यांच्या दिनांक २५.०९.२०२० च्या अर्जांन्वये मागितलेली माहिती त्यांना अद्याप मिळालेली नाही. यास्तव दिनांक ३१.१२.२०२० रोजी प्रथम अपिल दाखल केले. प्रथम अपिल प्राधिकारी यांनी प्रथम अपिलावर सुनावणी घेतली नाही व आदेश पारित केले नाहीत. जन माहिती अधिकारी यांनी माहिती न दिल्यामुळे त्यांचेवर शास्तीची कार्यवाही करण्यात यावी. तसेच प्रथम अपिलीय प्राधिकारी यांनी प्रथम अपिलावर सुनावणी घेऊन आदेश पारित केले नसल्यामुळे त्यांचेवर शिस्तभंगाची कार्यवाही करण्यात यावी.

जन माहिती अधिकारी यांनी नमूद केले की, अपिलार्थींनी माहिती अर्जांन्वये “सरकारी नियमानुसार किती कालावधी नंतर, सरकारने अधिग्रहण केलेल्या जमिनीची मुदत संपते या माहितीची साक्षांकित प्रत मिळावी.” अशा प्रकारची माहिती मागीतली होती.

त्याअनुषंगाने जन माहिती अधिकारी यांनी सदर माहिती ही दुय्यम निबंधक, डोंबिवली, ता.कल्याण यांच्या कार्यालयाशी संबंधित असल्यामुळे, अपिलार्थींचा माहिती अर्ज माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ चे कलम ६ (३) अन्वये दिनांक ०५.०९.२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये त्यांच्या कार्यालयाकडे हस्तांतर केला आहे.

या अपिलासंदर्भातील कागदपत्रांचे अवलोकन केल्यावर तसेच उभयपक्षांचा युक्तिवाद ऐकून घेतल्यानंतर आयोग या निष्कर्षाला येत आहे की, सकृतदर्शनी जन माहिती अधिकारी यांनी अपिलार्थी यांचा दि.२५.०९.२०२० रोजीचा माहिती अर्ज दि.०५.०९.२०२१ रोजीच्या पत्रान्वये दुय्यम निबंधक, डोंबिवली, ता.कल्याण यांच्याकडे उशिराने हस्तांतर केला आहे.जन माहिती अधिकारी यांनी माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ चे कलम ६ (३) (दोन) अन्वये जन माहिती अधिकारी यांनी सदर अर्ज पाच दिवसांत संबंधित विभागाकडे हस्तांतर करणे आवश्यक होते. परंतु त्यांनी तसे केले नाही. तसेच सदर अर्ज हस्तांतर केलेल्या पत्रावर कोणतीही पोहोच दिसून येत नाही. यावरून जन माहिती अधिकारी यांनी अपिलार्थींना माहिती देण्यास जाणूनबुजून टाळाटाळ केल्याचे दिसून येत आहे. ही अतिशय गंभीर बाब आहे. यामुळे तत्कालीन जन माहिती अधिकारी यांचेविरुद्ध माहिती अधिकार अधिनियम, २००५ च्या कलम २०(१) अन्वये शास्तीची कार्यवाही का करण्यात येऊ नये, याचा लेखी खुलासा मागविणे आवश्यक आहे. तसेच, आता विद्यमान जन माहिती अधिकारी यांनी अपिलार्थीस त्यांच्या माहिती अर्जांच्या अनुषंगाने मागितलेली माहिती संबंधित विभागाकडून प्राप्त करून पुरविणे योग्य होईल.

तसेच प्रथम अपिलीय प्राधिकारी यांनी सुनावणी घेऊन आदेश निर्गमित करणे आवश्यक होते. परंतु त्यांनी तसे केल्याचे दिसून येत नाही. यामुळे प्रथम अपिलीय प्राधिकारी यांचेविरुद्ध सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे शासन परिपत्रक क्र.के.मा अर्ज-२००७/७४/प्र.क्र.१५४/०७/०६, दि.३१/०३/२००८ नुसार शिस्तभंगविषयक कार्यवाही प्रस्तावित का करण्यात येऊ नये, याचा लेखी खुलासा मागविणे आवश्यक आहे. यास्तव आयोग पुढील आदेश देत आहे.

आदेश

१. विद्यमान श्री.सुधाकर भोसले तथा मुख्यालय सहाय्यक, उप अधीक्षक भुमि अभिलेख, कल्याण यांनी संबंधित विभागाकडून माहिती प्राप्त करून अपिलार्थी यांना उपलब्ध माहिती १५ दिवसात समक्ष/ नोंदणीकृत टपालाने निःशुल्क पुरवावी. जी माहिती उपलब्ध नाही त्याबाबत मुदेनिहाय स्पष्ट व विविक्षित उत्तर अपिलकर्ता यांना १५ दिवसांत पाठवावे.
२. तत्कालीन जन माहिती अधिकारी श्री.सुधाकर भोसले तथा मुख्यालय सहाय्यक, उप अधीक्षक भुमि अभिलेख, कल्याण यांनी अपिलार्थी यांच्या दिनांक २५.०९.२०२० रोजीच्या माहिती अर्जाला अनुसरून उशिराने माहिती अर्ज हस्तांतर करून, जाणूनबुजून माहिती देण्यास टाळाटाळ केली आहे. म्हणून त्यांचेविरुद्ध माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत २० (१) अन्वये शास्तीची कार्यवाही का करण्यात येऊ नये, याचा लेखी खुलासा ३० दिवसांत त्यांनी आयोगाकडे सादर करावा. अन्यथा, त्यांचे काहीही म्हणणे नाही असे गृहीत धरून शास्तीचे आदेश कायम केले जाऊ शकतील, याची नोंद घ्यावी.
३. तत्कालीन प्रथम अपीलीय प्राधिकारी श्री.संग्राम जोगदंड तथा उप अधीक्षक, भुमि अभिलेख कल्याण यांनी अपिलार्थी यांनी दिनांक ३१.१२.२०२० अन्वये दाखल केलेल्या प्रथम अपीलावर सुनावणी घेऊन निर्णय निर्गमित केलेला दिसून येत नाही. त्यामुळे त्यांचेविरुद्ध सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे शासन परिपत्रक क्र.के.मा अर्ज-२००७/७४/प्र.क्र.१५४/०७/०६, दि.३१/०३/२००८ नुसार शिस्तभंगाविषयक कार्यवाही प्रस्तावित का करण्यात येऊ नये, याबाबतचा लेखी खुलासा त्यांनी हा आदेश मिळाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत आयोगासमोर सादर करावा. सदर मुदतीत लेखी खुलासा प्राप्त न झाल्यास त्यांचे प्रस्तुत प्रकरणी काहीही म्हणणे नाही, असे गृहीत धरून शिस्तभंगाविषयक कार्यवाही प्रस्तावित करण्याबाबतचे आदेश कायम करण्यात येतील, याची नोंद घ्यावी.
४. उपरोक्त निर्देशासह प्रस्तुत द्वितीय अपील क्रमांक के.आर.१०४३/२०२१ निकाली काढण्यात येत आहे.

कोंकण भवन,
बेलापूर, नवी मुंबई : ४०० ६१४.
दिनांक : २२ जुलै, २०२१.

प्रत आवश्यक कार्यवाहीस्तव रवाना,

तत्कालीन व विद्यमान प्रथम अपिलीय प्राधिकारी श्री.संग्राम जोगदंड तथा उप अधीक्षक भूमी अभिलेख,
कल्याण, झुंझारराव मार्केट, झुंझारराव इमारत, ३ रा मजला,
धान्य बाजार, कल्याण (प.), ता.कल्याण, जि.ठाणे.

तत्कालीन व विद्यमान जन माहिती अधिकारी श्री.सुधाकर भोसले तथा मुख्यालय सहाय्यक,
उप अधीक्षक भुमि अभिलेख, कल्याण, यांचे कार्यालय,
झुंझारराव मार्केट, झुंझारराव इमारत, ३ रा मजला,
धान्य बाजार, कल्याण (प.), ता.कल्याण, जि.ठाणे.

विवेचन

उपरोक्त आदेशान्वये तत्कालीन जन माहिती अधिकारी यांना माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम २० (१) अन्वये त्यांचेवर शास्ती का लादण्यात येऊ नये याचे स्पष्टीकरण ३० दिवसांत आयोगास सादर करण्याबाबत आदेशित करण्यात आले होते. तसेच तत्कालीन प्रथम अपिलीय प्राधिकारी यांचेविरुद्ध सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे शासन परिपत्रक क्र.के.माअर्ज-२००७/७४/प्र.क्र.१५४/०७/०६, दि.३१/०३/२००८ नुसार शिस्तभंगाविषयक कार्यवाही प्रस्तावित का करण्यात येऊ नये याचा लेखी खुलासा १५ दिवसात आयोगास सादर करण्याबाबत आदेशित करण्यात आले होते.

सुनावणीस विद्यमान जन माहिती अधिकारी श्री.निलेश खाडे, प्र.मुख्यालय सहाय्यक, उप अधीक्षक भूमी अभिलेख कार्यालय कल्याण उपस्थित आहेत. तत्कालीन जन माहिती अधिकारी श्री.सुधाकर भोसले व तत्कालीन प्रथम अपिलीय प्राधिकारी श्री.संग्राम जोगदंड हे अनुपस्थित आहेत.

विद्यमान जन माहिती अधिकारी श्री.निलेश खाडे यांनी आज दि.२०/५/२०२५ रोजी आयोगास समक्ष खुलासा सादर केला की, तत्कालीन जन माहिती अधिकारी श्री.सुधाकर भोसले हे सेवानिवृत्त झालेले असून, त्यांना सदर सुनावणीस उपस्थित राहणेबाबत कार्यालयाच्या दि.७/५/२०२५ रोजीच्या पत्रान्वये कळविलेले आहे. माहिती अर्जाद्वारे मागणी केलेली माहिती इतर कार्यालयाशी संबंधित असल्यामुळे माहिती अर्ज हस्तांतर केलेला आहे.

विद्यमान जन माहिती अधिकारी यांचा युक्तिवाद व नस्तीवरील कागदपत्रे विचारात घेता दिसून आले की, सदर प्रकरणात आयोगाने दि.२२/७/२०२१ रोजी सुनावणी घेऊन विद्यमान जन माहिती अधिकारी तथा मुख्यालय सहाय्यक, उप अधीक्षक भूमी अभिलेख कार्यालय कल्याण यांनी अपीलकर्तास १५ दिवसात माहिती पुरवावी असे आदेशित केले होते. तथापि त्यांनी अद्याप अपीलकर्तास आयोगाच्या आदेशानुसार माहिती दिली नाही तसेच आयोगास अहवाल सादर केलेला नाही. माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत कलम ६ (३) अन्वये अर्जदाराने मागितलेली माहिती ही जर संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे उपलब्ध नसेल तर ती ज्या सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे उपलब्ध

आहे, अशा प्रकरणात माहिती अर्ज प्राप्त झालेपासून ५ दिवसात संबंधित सार्वजनिक प्राधिकरणाकडे हस्तांतर करणे अपेक्षित आहे. याप्रकरणी सदर माहिती अर्ज ५ दिवसात हस्तांतर केलेला नाही. त्यामुळे आयोगाने जन माहिती अधिकारी तथा मुख्यालय सहायक, उप अधीक्षक भूमी अभिलेख कार्यालय कल्याण यांनी संबंधित विभागाकडून माहिती प्राप्त करून १५ दिवसात अपीलार्थीस निःशुल्क द्यावी असे आदेश दिले आहे. या आदेशाची अंमलबजावणी अद्याप झाल्याचे दिसून येत नाही.

तत्कालिन जन माहिती अधिकारी श्री.सुधाकर भोसले हे सेवानिवृत्त झालेले असून, सदर पदावर त्यांच्यानंतर कार्यरत असलेले श्री.प्रकाश परदेशी यांनी देखील आयोगाच्या आदेशानुसार अपीलार्थीस अद्याप माहिती पुरविलेली नाही, म्हणून त्यांचेविरुद्ध माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत २० (१) अन्वये माहिती पुरविण्यास झालेल्या विलंबाच्या प्रतिदिन रु.२५०/- (अधिकतम रु.२५,०००/-) इतक्या शास्तीची कार्यवाही का करण्यात येऊ नये याचा खुलासा मागविणे आवश्यक आहे.

वरील वस्तुस्थिती विचारात घेवून खालीलप्रमाणे आदेश देण्यात येत आहे.

आदेश

- १) आयोगाच्या दि.२२/७/२०२१ रोजीच्या आदेशात नमूदप्रमाणे विद्यमान जन माहिती अधिकारी तथा मुख्यालय सहायक, उप अधीक्षक भूमी अभिलेख कार्यालय कल्याण यांनी **अपीलकर्ता यांना तातडीने व कोणत्याही परिस्थितीत १५ दिवसांत माहिती नोंदणीकृत टपालाने निःशुल्क पुरवावी.** जी माहिती उपलब्ध नाही त्याबाबत मुद्देनिहाय स्पष्ट व विविक्षित उत्तर अपिलकर्ता यांना १५ दिवसांत पाठवावे.
- २) तत्कालिन जन माहिती अधिकारी श्री.प्रकाश परदेशी, मुख्यालय सहायक, उप अधीक्षक भूमी अभिलेख कार्यालय कल्याण यांनी अपीलकर्ता यांच्या माहिती अर्जाला अनुसरून आयोगाच्या आदेशानुसार माहिती पुरविली नाही. म्हणून त्यांचेविरुद्ध माहितीचा अधिकार अधिनियम २००५ अंतर्गत २० (१) अन्वये माहिती पुरविण्यास झालेल्या विलंबाच्या प्रतिदिन रु.२५०/- (अधिकतम रु.२५,०००/-) इतक्या शास्तीची कार्यवाही का करण्यात येऊ नये, याचा लेखी खुलासा त्यांनी पुढील सुनावणीच्या वेळी आयोगासमोर समक्ष उपस्थित राहून सादर करावा. अन्यथा, त्यांचे काहीही म्हणणे नाही असे गृहीत धरून शास्तीचे आदेश कायम केले जाऊ शकतील, याची नोंद घ्यावी.
- ३) आयोगाच्या दि.२२/७/२०२१ रोजीच्या आदेशात नमूदप्रमाणे तत्कालीन प्रथम अपीलीय प्राधिकारी श्री.संग्राम जोगदंड तथा उप अधीक्षक, भूमि अभिलेख कल्याण यांनी त्यांचा लेखी खुलासा पुढील सुनावणीच्या वेळी आयोगासमोर समक्ष उपस्थित राहून सादर करावा. अन्यथा, त्यांचे प्रस्तुत प्रकरणी काहीही म्हणणे नाही, असे गृहीत धरून शिस्तभंगाविषयक कार्यवाही प्रस्तावित करण्याबाबतचे आदेश कायम करण्यात येतील, याची नोंद घ्यावी.
- ४) प्रस्तुत प्रकरणी पुढील सुनावणी दि.२५/६/२०२५ रोजी दुपारी २.०० वाजता होईल.

कोंकण भवन,
बेलापूर, नवी मुंबई : ४०० ६१४.
दिनांक : २० मे, २०२५.

प्रत आवश्यक कार्यवाहीस्तव रवाना,

तत्कालिन जन माहिती अधिकारी श्री.प्रकाश परदेशी, मुख्यालय सहायक, उप अधीक्षक भूमी अभिलेख कार्यालय कल्याण तसेच तत्कालीन प्रथम अपीलीय प्राधिकारी श्री.संग्राम जोगदंड तथा उप अधीक्षक, भूमि अभिलेख कल्याण - यांना प्रत-

— विद्यमान जन माहिती अधिकारी श्री.निलेश खाडे,

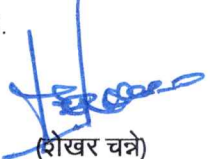
प्र.मुख्यालय सहायक, उप अधीक्षक भूमी अभिलेख कार्यालय कल्याण,

कल्याण डोंबिवली महानगरपालिका इमारत,

२ रा व ३ रा मजला, कोहिनुर लाइफ स्टाईल,

तारांगण सोसायटीजवळ, वायले नगर, कल्याण (प) ४२१३०१ यांचेमार्फत प्रत रवाना.

(शेखर चित्रे)

राज्य माहिती आयुक्त,
कोंकण खंडपीठ